

Prologas

Mano prosenelė Morison prie verpimo ratelio buvo pri-
taisiusi knygų laikiklį, kad verpdama galėtų skaityti, ar
bent jau taip pasakojama. Vieną šeštadienio vakarą ji taip pa-
niro į knygą, kad pakėlusį akis suprato, jog jau po vidurnakčio,
o ji jau pusę valandos verpia sekmadienį. Tais laikais tai buvo
laikoma didžiąja nuodėme.

Pasakoju šią šeimos legendą ne tik todėl, kad ji savaime įdo-
mi. Neseniai priėjau išvadą, kad prosenelė ir jos knygos laikik-
klis atsako į daugybę klausimų. Jau buvo prabėgę dešimtmečiai
po jos mirties, kai vyko aprašomi įvykiai, nusiaubę mūsų šeimą
ir sugriovę visas svajones, bet tai nereiškia, kad ji neturėjo įta-
kos tolesnei istorijai. To, kas nutiko tarp Meto ir manęs, neįma-
noma paaiškinti be sąsajų su prosenele. Tad dalis kaltės turėtų
kristi ir ant jos pečių.

Kai buvau vaikas, tėvų kambaryje kabojo jos nuotrauka. Dar
visai maža, atsistojusi priešais ją, surasdavau drąsos pažvelgti
prosenelei į akis. Ji buvo smulki, lūpos tvirtai suspaustos į siau-
rą liniją, vilkėjo juoda suknele su balta nėriniuota apykakle (be
abejonės, kiekvieną vakarą negailestingai skalbiama ir kasdien

prieš aušrą lyginama). Atrodė rūsti, atžari, be jokios humoro gyslės. Ir tai suprantama: per trylika metų pagimdė keturiolika vaikų ir turėjo penkis šimtus akrų nederlingos žemės Gaspé pusiasalyje. Niekada nesuprasiu, kaip ji rasdavo laiko verpti, o juo labiau skaityti.

Iš mūsų keturių – Luko, Meto, Bo ir manęs – vienintelis Metas buvo nors kiek panašus į prosenelę. Toli gražu ne niūrus, bet jo tokia pat siaura lūpų linija ir įdėmios pilkos akys. Jeigu nenustygdama bažnyčioje iš mamos sulaukdavau veriamo žvilgsnio, dirstelėdavau į Metą – ar pastebėjo. O jis visada pastebėdavo, žvelgdavo nutaisęs griežtą žvilgsnį, o tada, paskutinę įmanomą akimirką, kai pradėdavau grimzti į nevilį, jis mirktelėdavo.

Metas buvo dešimčia metų vyresnis už mane, aukštas, rimtas ir protingas. Didžiausią aistrą jis jautė tvenkiniams, esantiems už poros mylių kitapus geležinkelio bėgių. Tai buvo senos, prieš daugelį metų, jau nutiesus bėgius, apleistos žvyro duobės, kuriose knibždėte knibždėjo savaimė užsiveisusių įvairiausių judrių gyvių. Kai Metas pradėjo vedžiotis mane prie tvenkinių, buvau tokia maža, kad jam tekdavo neštis mane ant pečių – per miškus, vešliai apaugusius nuodingomis gebenėmis, geležinkelio bėgiais pro apdulėjusių vagonų sąstatus, laukiančius, kol į juos bus pakrauti cukriniai runkeliai, o tada žemyn staciu smėlėtu taku prie pačių tvenkinių. Ten gulėdavome ant pilvų saulei kepinant mums nugaras ir stebeilydavome į vandeni nekantraudami ką nors išvysti.

Tai ryškiausias vaikystės vaizdas, kurį nešiojuosi iki šiol; išstypęs šviesiaplaukis penkiolikos ar šešiolikos metų berniukas; šalia maža mergaitė, dar šviesesniais, į kasas supintais plaukais, jos liesos blauzdos dega saulėje. Abu guli nė nekrustelėdami, parimę smakrais ant delnų. Jis rodo jai gyvius. Nors greičiau

jie patys pasirodo, yra iš po akmenų ir šešėlių, o jis pasakoja apie juos.

– *Tiesiog pakrutink pirštą, Keite. Pamataruok juo vandenyje. Jis prisiartins. Jis neatsispirs...*

Mažoji mergaitė atsargiai mataruoja pirštu; susidomėjęs kaimaninis vėžliukas ima atsargiai artėti.

– *Matai? Jauni jie labai smalsūs. Tačiau paaukęs taps įtarus ir piktas.*

– *Kodėl?*

Senas vėžlys, kurį jie sykį ištraukė į krantą, atrodo labiau mieguistas negu įtarus. Turėjo raukšlėtą gumingą galvą, per kurią jai norėjosi patapsnoti. Metas ištiesė nykščio storumo šakalį, ir vėžlys perkando jį pusiau.

– *Palyginti su kūnu, jų šarvai maži – mažesni negu daugumos vėžlių, – todėl daug nuogos odos. Tai verčia juos nervintis.*

Mažoji mergaitė linksi, jos kasų galiukai šokčioja vandenyje keldami mažyčius raibulius, kurie sklinda per visą tvenkinį. Jai niekas daugiau pasaulyje nerūpi.

Per visus tuos metus šitaip praleidome tikriausiai šimtus valandų. Susipažinau su leopardinių varlių buožgalviais, su varlių kvarkuolių riebiais pilkais buožgalviais, su mažais vikriais rupūžių buožgalviais. Susipažinau su vėžliais ir šamais, vandens čiuožikais ir tritonais, su isteriškai vandens paviršiumi lakstanciais sukučiais. Šimtai valandų, keisdavosi metų laikai, daugybę kartų tvenkinio gyvenimas apmirdavo, o paskui vėl atgydavo, galiausiai užaugau pernelyg didelė, kad jočiau Metui ant pečių, tad pėdindavau per miškus jam iš paskos. Žinoma, tų pokyčių nesuvokiau – jie vyko labai palengva, o vaikams laikas nedaug ką reiškia. Rytojus visada prieš akis, o metai prabėga akimirksniu.

Pirmas

Viskas baigėsi netikėtai, tarsi perkūnas iš giedro dangaus, ir tik daug vėliau pajėgiau suprasti, kad link to vedė visa įvykių grandinė. Kai kurie iš tų įvykių su mumis, Morisonais, neturėjo nieko bendro, jie buvo susiję tik su Pajais, mūsų artimiausiais kaimynais, gyvenusiais sodyboje už mylios. Pajus galėtum pavadinti problemine šeima, ji visada tokia buvo ir visada bus, tačiau tais metais dideliame sename pilkai dažytame name, stovinčiame nuošaliai – toli nuo bendruomenės akių, – jų bėdos palengva virto tikru košmaru. Kitas dalykas – mes nežinojome, kad Pajų košmarui lemta susipinti su Morisonų svajone. Niekam nebūtų atėję tai į galvą.

Žinoma, bandydamas išsiaiškinti, nuo ko viskas prasidėjo, gali keliauti į praeitį be galo toli. Paieškos gali nuvesti iki Adomo ir dar toliau. Tačiau tą vasarą mūsų šeimą ištiko įvykis, toks katastrofiškas, kad galėjo tapti bet ko pradžia. Tai įvyko karštą ramų liepos šeštadienį, kai man buvo septyneri, ir tądien įprastinis mūsų šeimos gyvenimas baigėsi; netgi dabar, prabėgus beveik dvidešimčiai metų, man sunku apie tai galvoti be didesnio jaudulio.

Toje situacijoje galėtum įžvelgti vienintelį teigiamą dalyką: bent jau viskas baigėsi skambiu akordu, nes išvakarėse – paskutinę mūsų kaip šeimos dieną – tėvai sužinojo, kad Lukas, „kitas“ mano brolis – ne Metas – sėkmingai išlaikė aukštesnio lygio egzaminus ir laimėjo vietą mokytojų koledže. Luko sėkmė šiek tiek nustebino, nes, švelniai tariant, jis nebuvo mokslo žmogus. Kažkur esu susidūrusi su teorija, skambančia maždaug taip: kiekvienas šeimos narys atlieka savo vaidmenį – „galvočius“, „gražuolis“, „savanaudis“. Nors ir trumpam įklimpęs į vieną iš tų vaidmenų, jo jau niekaip neatsikratysi, – kad ir ką darytum, žmonės nebekeičia nuomonės, – bet ankstyvosiose stadijose, pagal tą teoriją, dar gali pasirinkti vaidmenį. Jeigu taip yra iš tiesų, Lukas tikriausiai pačioje gyvenimo pradžioje nusprendė, kad nori būti „probleminiu“. Nežinau, kas lėmė jo pasirinkimą, bet galimas dalykas, kad pernelyg dažnai girdėjo istoriją apie prosenelę ir jos garsųjį knygų laikiklį. Ta istorija tikriausiai buvo Luko gyvenimo praeiksmas. Ar vienas iš praeiksmų – kitas galėjo būti brolis Metas. Metas akivaizdžiai buvo prosenelės intelekto paveldėtojas, taigi Lukui nevertėjo nė bandyti. Labiau reikėjo išaiškinti, kas sekasi savaime – sakykim, kelti kraujo spaudimą tėvams ir diena iš dienos lavinti savo gebėjimus.

Ir šė tau – nepaisant viso to, sulaukęs devyniolikos jis išlaikė egzaminus. Trys Morisonų šeimos kartos siekė aukštesnio išsilavinimo, ir galiausiai vienam iš jų pavyko.

Tai buvo pirmas atvejis ne tik šeimoje, bet, manyčiau, ir Varnų Ežere, mažoje žemdirbių bendruomenėje Šiaurės Ontarijuje, kur mes visi keturi gimėme ir užaugome. Tuo metu Varnų Ežerą su išoriniu pasauliu jungė vienas dulkinas kelias ir geležinkelio bėgiai. Traukiniai nesustodavo, nebent juos sustabdydavai, o kelias vedė tik į pietus, nes keliauti toliau į šiaurę norinčių neatsirasdavo – o ko ten? Be maždaug tuzino ūkių,

vienos viskuo prekiaujančios parduotuvės ir kelių kuklių namų prie ežero, čia daugiau nieko nebuvo, na, dar bažnyčia ir mokykla. Istoriskai, kaip minėjau, Varnų Ežeras nepasizymėjo mokslo žmonėmis, tad jeigu ne mūsų šeimą ištikusi katastrofa, jau kitą sekmadienį bažnyčios sienakraštis būtų stambia antrašte paskelbęs apie Luko pasiekimą.

Laišką, patvirtinantį, kad priimtas į mokytojų koledžą, Lukas gavo tikriausiai penktadienio rytą, jis iškart pranešė motinai, ši paskambino tėvui į banką, kur jis dirbo – į Struaną, esantį už dvidešimties mylių. Tai buvo beveik negirdėtas dalykas; žmonai jokių būdu nevalia trukdyti savo vyro, dirbančio biure. Bet ji paskambino, ir juodu nusprendė pranešti mums apie tai tą patį vakarą per vakarienę.

Dažnai mintimis grįžtu prie tos vakarienės, ne tiek dėl stubinančios Luko naujienos, kiek dėl to, kad ji tapo paskutine mūsų šeimos vakariene. Žinau, atmintis krečia pokštus, o proto išgalvoti įvykiai ir nelaimingi atsitikimai gali atrodyti tokie pat tikri, kaip ir iš tiesų nutikę, bet esu tikra, kad prisimenu kiekvieną krustelėjimą prie stalo. Ir skaudžiausia, kad vakarienė praėjo šitaip blankiai. Mūsų namai laikėsi santūrumo taisyklės. Jausmai, net teigiami, būdavo griežtai kontroliuojami. Vienuoliktas Dievo įsakymas, iškaltas akmenyje ir skirtas konkrečiai presbiterijonams: nerodyk jausmų.

Taigi toji vakarienė niekuo nesiskyrė nuo ankstesnių, gana formali, gana nuobodė, tik retsykiais dėmesį atitraukdavo Bo. Yra kelios Bo nuotraukos iš to laiko. Maža rubiliukė, į visas puses stirsantys baltapūkiai plaukai, tarsi į ją būtų trenkęs žaibas. Nuotraukose atrodo rami ir meili, o tai tik byloja, kiek fotoaparatas gali meluoti.

Visi sėdėjome savose vietose, Lukas ir Metas, devyniolikmetis ir septyniolikmetis, vienoje stalo pusėje; aš, septynmetė, ir

pusantrų metų Bo kitoje. Prisimenu, tėvui pradėjus padėkos maldą, Bo pertraukė jį prašydama sulčių, o motina nutildė ją:

– Palauk, Bo, truputį. Užsimerk.

Tėvas pradėjo iš naujo, tačiau Bo vėl pertraukė, o motina perspėjo:

– Jeigu dar sykį pertrauksi, keliausi tiesiai į lovą.

Tada Bo įsikišo nykštį į burną ir ėmė grėsmingai čiulpti jį leisdama garsus, primenančius bombos laikmatį.

– Pabandysime dar sykį, Viešpatie, – tarė tėvas. – Dėkojame už maistą, kurį patieki mums šįvakar, o ypač dėkojame už šiandien gautą naujieną. Padėk mums suprasti, kokie esame laimingi. Padėk kaip įmanoma geriau pasinaudoti mums atsi-
veriančiomis galimybėmis ir pasidžiaugti visomis tomis dovanė-
lėmis, kurias gauname iš Tavęs. Amen.

Lukas, Metas ir aš suklusome. Motina padavė Bo sulčių.

– Kokia naujiena? – paklausė Metas.

Jis sėdėjo tiesiai priešais mane. Išslydusi iš savo kėdės ir iš-
tiesusi kojas, būčiau galėjusi piršteliu paliesti jo kelį.

– Jūsų brolis, – tėvas palenkė galvą Luko pusėn, – priimtas į mokytojų koledžą. Mokykla šiandien tai patvirtino.

– Rimtai? – tarstelėjo Metas stebeilydamas į Luką.

Aš irgi dirstelėjau į jį. Nesu tikra, ar kada nors anksčiau iš tikrųjų žiūrėjau į Luką – iš tikrųjų laikiau jį vertu dėmesio. Dėl vienokių ar kitokių priežasčių mudu turėjome labai mažai ką bendro. Žinoma, amžiaus skirtumas tarp manęs ir jo buvo dar didesnis nei tarp manęs ir Meto, bet nemanau, kad dėl to. Tiesiog mus mažai kas siejo.

Tačiau dabar pastebėjau jį, sėdintį šalia Meto, kaip tikriausiai ir visus pastaruosius septyniolika metų. Kai kuriais požiū-
riais jie buvo labai panašūs – nesunkiai būtų atspėję, kad broliai. Panašaus ūgio, abu šviesiaplaukiai, ilgomis Morisonų

nosimis, pilkaakiai. Labiausiai skyrėsi sudėjimu. Lukas buvo plačiapetis, stambių kaulų ir svėrė tikriausiai trisdešimčia svarų daugiau už Metą. Viską darė lėtai ir užtikrintai, o Metas – žvitriai ir lengvai.

– Rimtai? – pakartojo Metas, kiek perdėtai nustebęs.

Lukas metė į jį kreivą žvilgsnį. Metas išsišiepė ir, slėpdamas nustebimą, ištarė:

– Nuostabu! Sveikinimai!

Lukas trūktelėjo pečiais.

– Būsi mokytojas? – paklausiau.

Man šitai sunkiai tilpo galvoje. Mokytojai – tai žmonės, turintys didžiulį autoritetą. Lukas buvo tik Lukas.

– Taip, – atsakė Lukas.

Jis sėdėjo susikūprinęs, bet šįkart tėvas neliepė išsitiesti. Metas irgi kūprindavosi, bet ne taip, kaip Lukas, jis *nesudribdavo*, taigi palyginti su Luku atrodė santykinai tiesus.

– Šiam jaunuoliui labai pasisekė, – prašneko motina.

Stengdamasi nuslėpti neprideramą išdidumą ir džiaugsmą, kalbėjo beveik piktai. Ji dalijo maistą – kiaulieną iš Tedvortų ūkio, bulves, morkas ir vijoklines pupeles iš Kelvino Pajaus daržų, obuolių padažą, pagamintą iš pono Džeinio nusenusiame sode augančių obuolių.

– Ne visiems pasitaiko tokia galimybė. Tikrai ne visiems. Štai, Bo, čia tavo vakarienė. Ir valgyk padoriai. Nežaisk su maistu.

– Kada iškeliauji? – pasidomėjo Metas. – Ir kur? Į Torontą?

– Taip. Rugsėjo pabaigoje.

Bo čiupo saują pupelių ir niūniuodama prispaudė prie krūtinės.

– Turbūt turėsime nupirkti tau kostiumą, – tarė motina Lukui. Tada dirstelėjo į tėvą. – Ar jam reikės kostiumo?

– Nežinau, – sumurmėjo tėvas.

– Turite nupirkti jam kostiumą, – pritarė Metas. – Su juo atrodys puikiai.

Lukas tik suprunkštė. Nepaisant jų skirtumų ir to, kad Lukas nuolat pakliūdavo į bėdas, o Metas jų vis išvengdavo, tarp brolių retai iškildavo nesutarimų. Abu jie, kaip čia pasakius, sunkiai pasiduodavo pykčiui. Be to, manyčiau, didžiąją dalį dienos jie gyveno skirtinguose pasauliuose, todėl tarp jų retai atsirasdavo trintis. Nepaisant to, kartais susipešdavo, o tokiais atvejais visos emocijos, kurios apskritai turėjo būti slepiamos, pratrūkdavo vienu metu, sudaužydamos į šipulius vienuoliktą įsakymą. Kažkodėl pačios peštynės nebūdavo smerkiamos – galbūt tėvams atrodė, kad paaugliams berniukams tai leistina, juk Dievas nebūtų davęs jiems kumščių, jeigu būtų nenorėjęs, jog šie peštųsi. Tačiau sykį, įsiūčio akimirką, užsimojęs smogti Metui per galvą, bet nepataikęs ir trenkęs į durų staktą, Lukas sušuko: „Šūdas! Išpera tu!“, o tada jam buvo uždrausta rodytis valgomajame visą savaitę, jis turėjo valgyti virtuvėje stacionomis.

Bet mane jų peštynės visada labai prislėgdavo. Metas buvo vikresnis, tačiau Lukas kur kas stipresnis, ir aš baiminausi, kad vienądien vienas iš jo galingų mostų pasieks tikslą ir pribaigs Metą. Klykdavau, kad jie nustotų, o mano klyksmai taip suerzindavo tėvus, kad dažnai nusiųsdavo į savo kambarį būtent mane.

– Ko jam išties prireiks, – tarė tėvas, vis dar nepaleisdamas iš galvos minties apie kostiumą, – tai lagamino.

– Ak, – atsiduso motina. Serviravimo šaukštas sustingo viršum dubens su bulvėmis. – Lagaminas. Taip.

Akimirką jos veide išvydau neviltį. Nustojau vartyti peilį ir sunerimusi įsistebeilijau į ją. Įtariu, kad iki šiol ji ne visai suvokė, kad Lukas išvyksta.

Bo dainavo savo pupelėms švelniai sūpuodama jas nuo vieno peties prie kito.

– Mažyte, mažyte, – dainavo ji. – Mažyte mažyte mažyte pupele.

– Padėk jas, Bo, – išsiblaškiusi paprašė motina, serviravimo šaukštui vis dar kybant ore. – Jos skirtos valgyti. Padėk į lėkštę, supjaustysiu.

Bo apėmė siaubas. Suklykusi ūmiai prispaudė pupeles prie krūtinės.

– Ak, dėl Dievo meilės! – šuktelėjo motina. – Nustok. Pavargau nuo tavęs.

Neviltis – ar kažkas panašaus į ją – iš motinos veido buvo dingusi, vėl viskas grįžo į įprastas vėžes.

– Turėsime nukeliauti į miestą, – tarė ji tėvui. – Į „Bėjų“*. Ten rasime lagaminų. Galime nuvažiuoti rytoj.

Taigi šeštadienį jie abu nuvyko į Struaną. Iš tiesų abiem keliauti nebuvo reikalo. Bet kuris iš jų galėjo išrinkti lagaminą savo nuožiūra. Ir jokios skubos važiuoti tą savaitgalį nebuvo – Luko mokslo metai turėjo prasidėti tik po pusantro mėnesio. Bet, spėju, jie paprasčiausiai norėjo tai padaryti. Visai įmanoma, kad buvo apimti jaudulio, nors šis žodis skamba keistai, kai taikomas tokiems santūriems ir praktiškiems žmonėms. Galų gale, tai jų sūnus. Morisonas ketino tapti mokytoju.

Tėvai nenorėjo imti kartu mudviejų su Bo, o mes, be abejo, buvome per mažos, kad liktume vienos, tad jie palaukė, kol Lukas su Metu grįš iš Kelvino Pajaus ūkio. Savaitgaliais ir per

---

* Kanados prabangių prekių parduotuvių tinklas „Hudson’s Bay“ (čia ir toliau – vert. past.).

atostogas jie abu dirbdavo tame ūkyje. Pajai turėjo tris savo vaikus, bet du iš jų buvo mergaitės, o Loris, berniukas, buvo tik keturiolikos ir per mažas sunkiems darbams, tad ponui Pajui teko samdyti raumeningesnius vaikus.

Metas su Luku grįžo namo apie ketvirtą. Tėvai paklausė, ar Lukas nenorėtų keliauti kartu ir išsirinkti lagamino, bet jis atsisakė pareiškęs, kad yra pernelyg sukaitęs ir nori išsimaudyti ežere.

Tikriausiai aš vienintelė pamojavau tėvams. Visai įmanoma, kad išsigalvojau, – kad prikūriau tai vėliau, nes mintis, jog neat-sisveikinau, atrodė nepakeliama, – bet manau, šis prisiminimas tikras. Kiti trys nepamojavo, nes paliekama Bo šėlo, o Metas su Luku niūriai stebeilijo į ją svarstydami, kuriam teks vargti su ja visą popietę.

Automobilis išsuko į kelią ir dingo iš akių. Atsisėdusi ant prievažos žvyro Bo bliovė visa gerkle.

– Na, einu išsimaudyti, – garsiai, kad permuštų Bo klyksmą, pareiškė Lukas. – Sukaitau. Visą sumautą dieną dirbau.

– Ir aš, – atsiliepė Metas.

– Ir aš, – tariau.

Metas kojos pirštu bakstelėjo Bo į užpakalį.

– O tu, Bo? Ir tu dirbai visą sumautą dieną?

Bo riaumojo.

– Kiek ji gali šitaip siaubingai mauroti? – suburbėjo Lukas.

– Ji žino, kaip tau tai patinka, – atsakė Metas. Pasilenkęs at-plėšė Bo nykštį nuo kumščio ir įkišo jį mergaitei į burną. – Ką galvoji dėl maudynių, Bo? Ar nori išsimaudyti?

Vaitodama pro nykštį ji linktelėjo.

Tikriausiai tąsyk mes pirmą kartąėjome maudytis visi keturi. Nuo namų iki ežero mažiau negu dvidešimt jardų, galėdavai nueiti ten kada užsinorėjęs, bet man atrodo, kad niekada nesame

užsimanę keliauti ten visi vienu metu. Šiaip ar taip, motina visada pasiimdavo Bo kartu. Mėtėme ją vieni kitiems kaip paplūdimio kamuolį, ir visiems buvo smagu. Prisimenu tai.

Taip pat prisimenu, kad mums jau išlipus iš vandens pasirodė Selė Maklyn. Maklynams priklausė vienintelė Varnų Ežere esanti parduotuvė, o Selė buvo jų duktė. Per pastarąsias kelias savaites ji gana dažnai čia užsukdavo, kaskart sudarydama įspūdjį, tarsi būtų kažkur traukusi ir visai netyčia sutikusi mus. Tai atrodė keista, nes toliau ji nelabai turėjo kur keliauti. Mūsų namas buvo paskutinis Varnų Ežere, gerokai nutolęs nuo miestelio; o už mūsų maždaug tris tūkstančius mylių iki pat Šiaurės poliaus driekėsi negyvenamos žemės.

Lukas su Metu svaidė akmenukus viršum vandens, bet, pasirodžius Sele, Metas nustojo žaisti, priėjęs prie mūsų atsisėdo ir ėmė stebėti, kaip užkasinėju Bo. Anksčiau Bo to nebuvo tekę patirti, jai tas užsiėmimas nepaprastai patiko. Šiltame smėlyje iškasiau duobutę, tada Bo įsitaisė joje, putli, nudegusi, nuoga kaip tilvikas, ir išplėtusi žibančias akis žiūrėjo, kaip kraunu aplinkui ją smėlio kalną.

Artėdama prie Luko Selė Maklyn sulėtino žingsnį, likus kelioms pėdoms sustojo ir, permetusi svorį ant vienos kojos, kitos pirštu ėmė braukyti smėlį. Juodu su Luku šnekėjosi patylomis, nežiūrėdami vienas į kitą. Pernelyg nekreipiau į juos dėmesio. Užkasusi Bo iki pat pažastų, aplinkui ėmiau dėlioti paveikslėlius iš akmenukų, o Bo rankiojo juos ir smaigstė į kitas vietas.

– Bo, nustok, – paprašiau. – Aš dėliuoju paveikslėlių.

– Žirneliai, – sučiaušė Bo.

– Ne, ne žirneliai. Tai akmenukai. Jie nevalgomi.

Ji įsidėjo vieną į burną.

– Ne! – šūktelėjau. – Spjauk!

– Višta, – burbtelėjo Metas.

Pasilenkęs sugniaužė Bo skruostus ir, burnai prasivėrus, akmenuką ištraukė. Prunkštelėjusi ji įsikišo nykštį į burną, paskui ištraukė ir apžiūrėjo. Nykštys buvo aplipęs seilėmis ir smėliu.

– Pupos, – tarė ir vėl įsikišo pirštą į burną.

– Jos burna pilna smėlio, – tariau aš.

– Nieko jai nenutiks.

Jis įbedė žvilgsnį į Luką su Sele. Lukas toliau svaidė akmenukus, bet dabar jau labiau susikaupęs, ilgai rinkosi kiek įmanoma plokštesnius. Selė vis tvarkėsi plaukus. Šie buvo ilgi ir tankūs, ryškios vario spalvos, vėjas nuo ežero vis užmesdavo vieną kitą sruogelę ant veido. Man jie pasirodė ganėtinai nuobodūs, bet Metas stebėjo juos su tokiu pat nepaprastu susidomėjimu, kaip ir tyrinėdamas tvenkinių gyventojus.

Jo susidomėjimas persidavė ir man. Paklausiau:

– Kodėl ji čia? Kur ji keliauja?

Ilgokai patylėjęs jis atsakė:

– Na, įtariu, kad tai susiję su Luku.

– Ką? Kaip susiję su Luku?

Pažvelgęs į mane jis primerkė akis.

– Tiesą sakant, *nežinau*. Nori, kad spėčiau?

– Taip.

– Gerai. Tai tik spėjimas, bet ten, kur eina Lukas, pasirodo ir Selė. Taigi spėju, kad yra jį įsimylėjusi.

– *Įsimylėjusi? Luką?*

– Nežinau. Sakyčiau, tai visai įmanoma.

Netrukus Selė nuėjo, o Lukas patraukė nuo ežero smarkiai raukydamasis, įbedęs žvilgsnį į smėlį. Metas, pažvelgęs į mane, kilstelėjo antakius, tarsi įspėdamas, kad būčiau protinga ir neužsiminčiau apie Selę Maklyn.

Mes iškasėme Bo iš pillkapio, nubraukėme smėlį ir parsivedėme namo apsirengti. Tada išnešiau savo maudymosi kostiumėlį į lauką padžiauti ant virvės, taigi būtent aš pamačiau į kiemą įvažiuojantį policijos automobilį.

Man pasidarė smalsu, nes Varnų Ežere retai išvysi policijos automobilį. Nuskuodžiau per kiemą pasižiūrėti iš arčiau, tuo metu iš jo išlipo policininkas, o kartu, mano nuostabai, ir pastorius Mitčelas su daktaru Kristofersonu. Pastorius Mitčelas aptarnavo mūsų parapiją, o jo duktė Džeinė buvo geriausia mano draugė. Daktaras Kristofersonas gyvena Struane, bet buvo ir mūsų gydytojas – iš tiesų vienintelis gydytojas per šimtą mylių aplinkui. Man jie abu patiko. Daktaras Kristofersonas turėjo airių seterį, kalę vardu Molė, ši mokėjo dantimis rinkti mėlynės ir lydėdavo šeiminingą vizitų metu. Atliuoksėjusi prie jų puoliau aiškinti:

– Šiuo metu mamytės ir tėčio nėra. Jie išvyko apsipirkti. Ieško lagamino Lukui, nes jis ketina tapti mokytoju.

Policininkas stovėjo šalia automobilio, atidžiai stebėjimo į mažą įbrėžimą ant buferio. Pastorius Mitčelas, dirstelėjęs į daktarą Kristofersoną, tada į mane, paklausė:

– Katerina, ar Lukas namie? Arba Metas?

– Abu yra, – atsakiau. – Jie persirenginėja. Buvome nusi-maudyti.

– Norėtume su jais šnektelėti. Ar gali pasakyti jiems, kad atvažiavome?

– Gerai, – tarčiau. O tada, prisiminusi geras manieras: – Gal norėtumėte užėiti į vidų? Mama su tėčiu grįš apie pusę septintos.

Mano galvoje sukosi puiki mintis.

– Galėčiau išvirti jums arbatos.

– Ačiū, – padėkojo pastorius Mitčelas. – Užeisime, bet ne-manau... Ačiū, arbatos nereikia. Ne dabar.

Nuvedžiau juos į vidų atsiprašinėdama už Bo keliamą triukšmą – ji buvo ištraukusi iš spintelės apačios visus puodus bei keptuves ir pasidėjusi ant virtuvės grindų barškino jais. Vyrai pasakė, kad jiems tai nėra motais, tad palikau juos valgomajame, o pati nuėjau ieškoti Luko ir Meto. Atsivedžiau juos, šie, smalsiai nužvelgę abu vyrus, – policininkas buvo likęs prie automobilio – pasisveikino. O tada pamačiau, kaip persimaino Meto veidas. Kurį laiką stebėjusi į pastorių Mitčelą, Metas staiga pasikeitė, mandagumas ir smalsumas išgaravo. Jis atrodė apimtas baimės.

– Kas? – iškošė.

– Keite, gal galėtum eiti pas Bo? – paprašė daktaras Kristofersonas. – Ar galėtum trumpam... chm?..

Nupėdinau į virtuvę. Bo nedarė nieko blogo, tačiau vis tiek pakėliau ją ir išnešiau į lauką. Ji augo, bet vis dar įstengdavau panešti. Nugabenau ją atgal į paplūdimį. Ėmė rodytis uodai, bet vis tiek grįžti neketinau, net kai Bo ėmė pykti ant manęs, nes mane gąsdino Meto veido išraiška, ir aš nenorėjau sužinoti, dėl ko jis šitaip persimainė.

Po kurio laiko, maždaug po pusvalandžio, į paplūdimį atslūkino ir Metas su Luku. Nepakėliau į juos akių. Lukas čiupo Bo į rankas ir nusinešęs prie vandens nužingsniavo su ja parkrante. Metas atsisėdo šalia manęs, o kai Lukas su Bo, pasukę už kranto vingio gerokai nutolo, pasakė, kad mūsų tėvai žuvo, į jų automobilį trenkėsi rąstus vežęs sunkvežimis, nes riedant nuo Honisterio kalvos sugedo jo stabdžiai.

Prisimenu, siaubingai išsigandau, kad jis pravirks. Metas sunkiai valdėsi, jo balsas drebėjo, prisimenu, kaip suakmenėjau iš baimės, nedrįsdama pažvelgti į jį, beveik nedrįsdama kvėpuoti.

Tarsi tai būtų buvę baisiausia, kas galėjo nutikti; kur kas baisiau už tą nesuvokiamą dalyką, kurį jis man aiškino. Tarsi Meto ašaros būtų kažkas visiškai neįsivaizduojamo.